

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om penninginsamlingar och till vissa lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om penninginsamlingar och till vissa lagar som har samband med den (RP 214/2018 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Sini Lahdenperä, inrikesministeriet
- äldre regeringssekreterare Joni Hiitola, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringssekreterare Matti Sillanmäki, undervisnings- och kulturministeriet
- produktionschef Päivi Isosaari, Finlands Nationalteater
- förvaltningsdirektör Janne Puhakka, Nationalgalleriet
- verksamhetsledare Petri Lempinen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- specialsakkunnig Petri Heikkinen, Finlands olympiska kommitté
- ledande expert Marko Niemi, Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Nationalopera och -balett
- Finlands Kommunförbund
- Finlands Föräldraförbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kulturutskottet ställer sig helt bakom propositionens mål att underlätta den administrativa bördan för frivillig verksamhet och anordnare av penninginsamlingar samt tillståndsmyndigheterna och att göra tillståndsprocesserna mer smidiga. Propositionen skiljer bland annat på myndighetsförfarandena för aktörer som fortlöpande anordnar penninginsamlingar och dem som anordnar in-

Utlåtande KuUU 15/2018 rd

samlingar av engångsnatur. Behov hos olika ansökare inom tredje sektorn kan på så sätt beaktas bättre. Propositionen avser också att i större utsträckning möjliggöra oregistrerade medborgargrupper och små föreningars medelsanskaffning genom penninginsamlingar. På så sätt kan penninginsamlingar inledas betydligt snabbare när ett samhälleligt finansieringsbehov har uppstått. Propositionen ska också svara mot de möjligheter som digitaliseringen medför genom att med lagändringar öppna för bättre e-tjänster och avstå från myndigheternas regionala behörighetsfördelning i anslutning till penninginsamlingar samt regleringen om insamlingsätt.

Kulturutskottet bedömer att de ovan anförda ändringarna betydligt kommer att underlätta och förtydliga tredje sektorns medelsanskaffning genom penninginsamlingar för allmännyttig verksamhet och främja störet av det civila samhället på bred front. Utskottet ser mycket positivt på att övergången från tidsbundna tillstånd för penninginsamling till tillstånd som gäller tills vidare tillför verksamhet i organisationers och andras regi som stöds genom insamlingar en välkommen långsiktighet. Att avveckla regleringen för de praktiska aktörerna ökar i sin tur tredje sektorns möjligheter att utnyttja företagssamarbete.

Den nya modellen med småskaliga insamlingar som ingår i propositionen kan främja att särskilt medborgargrupper som verkar i oregistrerad form smidigt kan ordna penninginsamlingar för gemensamma projekt av engångsnatur. Tillstånd till småskaliga insamlingar kräver inte allmän nytta, men insamlingens tidsmässiga längd och insamlingsintäkterna är begränsade. Genom avgränsningar som preciserar insamlarna vill man styra insamlingen till stöd för allmännyttig verksamhet.

Modellen med småskaliga insamlingar lämpar sig enligt kulturutskottets bedömning väl som en ny del av medelsanskaffningen i vårt lands omfattande fält av organisationer, eftersom organisationerna i allmänhet har klara finansieringsobjekt och erfarna och pålitliga insamlare. Men utskottet ser det också som viktigt att genom det i modellen inbyggda anmälningsförfarandet och tillräcklig övervakning säkerställa att modellen fungerar och att insamlingen hålls inom de fastställda gränserna. Utskottet ser det exempelvis inte som önskvärt att utvecklingen skulle gå därhän att småskalig insamling blir den dominerande insamlingsformen. Det skulle kunna äventyra propositionens grundläggande syfte, att samla pengar uttryckligen för allmännyttiga ändamål.

Utskottet understryker i fråga om all penninginsamling kravet på god förvaltning för frivilligorganisationerna. Där ingår att avkastningen och kostnaderna i fråga om penninginsamlingar ska rapporteras och att användningen av penninginsamlingens nettoavkastning ska rapporteras transparent och öppet till myndigheter och intressenter. Att polisen upprätthåller ett delvis offentligt register över pågående penninginsamlingar ökar insynen och öppenheten. Utskottet vill betona att i det skede då den nya lagen träder i kraft bör lagen om penninginsamlingar jämte terminologi klargöras så tydligt som möjligt för aktörerna.

Kulturutskottet anför att förvaltningsutskottet föreslår att riksdagen godkänner uttalandet nedan. ***(Utskottets förslag till uttalande).***

Riksdagen förutsätter att när revideringen av lagen om penninginsamlingar har trätt i kraft följer statsrådet upp att de insamlade medlen i överensstämmelse med lagens mål styrs till allmännyttig verksamhet, att den nya modellen med småskaliga insamlingar fungerar.

Utlåtande KuUU 15/2018 rd

erar i överensstämmelse med de begränsningar som uppställts för den och att resurserna för uppföljning och övervakning av penninginsamling är tillräckliga. Statsrådets uppföljning ska också gälla revideringens konsekvenser för stärkningen av tredje sektorns och det civila samhällets verksamhetsmöjligheter och för ökningen av förenings- och organisationsverksamheten.

Utbildnings- och kulturinstitutionernas insamlingstillstånd

Kulturutskottet ser det som ytterst behövt att det i propositionen föreslås att högskolorna och Nationalgalleriet fortsatt ska ha rätt att få tillstånd för penninginsamling. Högskolornas medelsankaffning är kontinuerlig till karaktären och de har ett behov av att samtidigt anordna penninginsamlingar för många projekt som stöder deras verksamhet. Universiteten och yrkeshögskolorna använder delvis offentlig makt och får finansiering ur statens budgetmedel för att sköta lagstadgade uppgifter och kan i det avseendet räknas som offentliga samfund. Därför är det ytterst viktigt att de nämns separat i 5 § i förslaget till lag om penninginsamling, där de anordnare definieras som har rätt till penninginsamling. Också det att Nationalgalleriet nämns separat i 5 § i lagförslaget är av tydlighetsskäl välgrundat. I synnerhet för dessa aktörers del är det mycket viktigt att det i propositionen föreslås att anordnare av penninginsamling ska ha fortlöpande rätt att samla in pengar för att tillföra kapital för verksamheten. Kulturutskottet påpekar vidare att tvärtemot vad man skulle kunna sluta sig till av formuleringarna i 6 och 8 § i lagen om penninginsamling, ska universitetens, yrkeshögskolornas och Nationalgalleriets verksamhet anses vara allmännyttig. Utskottet hänvisar i detta avseende exempelvis till sitt utlåtande från 2014 om propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om penninginsamlingar (KuUU 3/2014 rd — RP 6/2014 rd).

I samband med denna reform fäster kulturutskottet särskild uppmärksamhet vid ställningen för Finlands Nationalteater. Finlands Nationalteater är till sin bolagsform ett aktiebolag vars huvudägare är stiftelsen Suomen Kansallisteatterin Säätiö med en andel på 87,2 procent. På grund av bolagsformen kan Nationalteatern inte få tillstånd för penninginsamling utan att det föreskrivs särskilt om det i lag. Problemet är enligt erhållen utredning bland annat att aktiebolagets vinstutdelning inte begränsas i bolagets stadgar. Men bolagets stadgar kan ändå inte ändras, eftersom alla ursprungliga aktieägare eller deras arvingar inte är kända.

Nationalteaterns verksamhet är enligt kulturutskottets bedömning uppenbart av en sådan karaktär att den uppfyller kriterierna för allmännytta och är på så sätt helt jämförbar med Nationalgalleriet.

Kulturutskottet inser att utöver de ovan konstaterade frågorna i anslutning till aktiebolagsformen är Nationalteaterns ställning i vissa avseenden jämförbar exempelvis med ställningen hos stadsteatrar som har formen av aktiebolag och som faller utanför rätten till penninginsamling. Dessa aktörer, såsom givetvis också Nationalteatern, har möjligheten att grunda en förening eller en stiftelse som stödjer teaterns allmännyttiga verksamhet och som kan få tillstånd till penninginsamling. Kulturutskottet vill ändå betona Finlands Nationalteaters särställning i vårt lands nationella teaterfält och den särskilda stabiliteten och kontinuiteten i Nationalteaterns verksamhet. Teaterns syfte är inte att driva in vinst. För att genomföra sina uppgifter behöver den i framtiden nya former för medelsankaffning såsom donationer av privatpersoner. Nationalteatern eftersträvar ock-

Utlåtande KuUU 15/2018 rd

så nya öppningar som inte ökar inkomsterna men genomför det allmännyttiga genom att föra ut konsten bland annat till anstalter och genom att stödja fria grupperns verksamhet.

Kulturutskottet ber förvaltningsutskottet som betänkandekommitté allvarligt överväga att föga Nationalteatern till 5 § 1 mom. 8 punkten i den föreslagna lagen om penninginsamling som en aktör för vilken tillstånd till penninginsamling kan beviljas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 13.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sari Multala saml
medlem Li Andersson vänst
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Kimmo Kivelä blå
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pilvi Torsti sd
medlem Raija Vahasalo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.